

Regnskab 2018 Årsrapport

Læsevejledning

Årsrapport 2018

Københavns Kommune præsenterer i denne rapport kommunens regnskab for 2018.

Rapporten er delt i to:

- **LEDELSESBERETNINGEN**; der giver det overordnede billede af årets økonomiske resultater samt kommunes strukturelle nøgletal. Ledelsesberetningen giver desuden et læsevenligt overblik over kommunes samlede overordnede økonomi – herunder koncernregnskabet.
- **REGNSKABRESULTATET**; der indeholder kommunens regnskabspraksis og oversigter over kommunens regnskabstal med tilhørende noter.

God læselyst

.....

Københavns Kommune

Rådhuset
1566 København V
Telefon: 33 66 33 66
Hjemmeside: www.kk.dk

Redaktion/Design

Københavns Kommune
Økonomiforvaltningen
KK Design

Revision

Deloitte
Weidekampsgade 6
2300 København

Regnskabsår

2018

Organisationsdiagram

Koncernoversigt Københavns Kommune

KØBENHAVNS KOMMUNE									
Omsætning	38.180								
Resultat	1.565								
Aktiver	49.726								
Egenkapital	4.842								
Medarbejdere	40.318								
Soliditet	10%								
KK Ejerandel	100%								
KK hæftelse for gæld i selskaber*	46.873								
HOFOR	METRO	BY & HAVN	CTR	ARC	VEST-FORBRÆNDING	MOVIA	BEREDSKAB	ARENA CPH	
5.461	1.519	452	2.186	436	1000	4.954	552	46	
304	85	-100	-143	-318	37	0	-12	19	
32.022	24.851	16.376	3.848	4.087	3.241	1.681	215	953	
15.006	-1.495	-3.837	599	157	958	-169	69	203	
1.306	330	111	33	170	337	808	823	2	
47%	-6%	-23%	16%	4%	30%	10%	32%	21%	
69%	50%	95%	69%	66%	20%	14%	80%	50%	
10.151	12.672	17.658	1.737	2.420	331	98	7	3	
BIOFOS	CPH MALMÖ PORT								
511	839								
15	26								
3.580	1.141								
3.164	151								
167	347								
88%	13%								
47%	50%								
153	0								

Tal baseret på 2017-regnskaber
Alle tal er i mio. kr., dog CPH Malmö i SEK.

*Inkl. Københavns Kommunes egen langfristede gæld på 1.654 mio. kr.

Forord

København vokser og over de sidste 10 år er vi blevet mere end 100.000 flere københavnere. Derfor skal vi hele tiden sikre, at der er skoler, daginstitutioner, ældreboliger, ungdomsboliger og mange andre faciliteter til de mange nye københavnere. Udviklingen kræver et højt anlægsinvesteringsniveau og en stærk økonomistyring i kommunen. Samtidig må udviklingen af byen ikke ske på bekostning af den sociale balance i byen.

Over de sidste 10 år er vi blevet knap 300.000 flere danskere, og over 100.000 af disse bor i København. Der er altså gennemsnitligt kommet over 10.000 nye københavnere til hvert eneste år i perioden. Det er en fantastisk udvikling, der har været med til at forme København gennem de sidste 10 år. Samtidig er befolkningstilvæksten blevet et grundvilkår for økonomistyringen i Københavns Kommune.

Kommuner i vækst har behov for både at investere massivt i udviklingen af nye bydele, boliger, veje, plejehjem, skoler og daginstitutioner og for at vedligeholde eksisterende infrastruktur og bygninger. Over de sidste 10 år har vi i Københavns Kommune arbejdet målrettet på den bundne opgave, det er at sikre plads i plads i byen til nye kommunale tilbud. Det er en opgave, der giver udfordringer, men som vi er klar til at tage på os.

Vi nødt til at investere i de nødvendige grundkøb for at følge med befolkningsudviklingen. Grundkøbspriserne i København er steget kraftigt over en årrække, og udgifterne til køb af egnede grunde til nye kommunale tilbud tæller med under kommunens anlægsloft. Københavns Kommune er derfor udfordret på at kunne købe nye grunde og samtidig etablere skoler, daginstitutioner, sociale tilbud med videre, inden for den snævre anlægsramme, kommunerne er underlagt.

Befolkningstilvæksten har også afgørende indflydelse på den måde, vi styrer udgifterne på serviceområdet, hvor vi som kommune også er underlagt et loft på vores udgifter. I Københavns Kommune har vi en effektiviseringsstrategi, der betyder, at vi siden 2007 har effektiviseret driften løbende med op til 406 mio. kr. om året. Effektiviseringsstrategien sikrer blandt andet, at vi kan levere velfærd til det stadigt stigende antal københavnere uden, at udgiftsniveauet til

service stiger tilsvarende. På den måde kan vi levere den samme service til de nye københavnere, uden at kommunen overskrider serviceloftet.

I 2018 har vi effektiviseret for 406 mio. kr. Med effektiviseringsstrategien har vi særligt fokus på at effektivisere kommunens administration, IT og indkøb, så vi i stedet kan bruge pengene på at levere velfærd til de nye københavnere. For at sikre, at vi fortsat kan effektivisere driften på en intelligent måde, har vi siden budget 2016 årligt afsat en investeringspulje på ca. 450 mio. kr. årligt, som skal understøtte de gode investeringscases, der frigør midler til service til borgere, på den lidt længere bane. Det er vigtigt, at vi fortsætter med at effektivisere og fokusere på økonomistyringen i kommunen, så der også i fremtiden kan blive råd til at investere i vores velfærd og i vores by. I 2018 har vi derfor besluttet en målsætning om at nedbringe de centrale administrative udgifter pr. indbygger med 10 pct. over de næste 4 år.

I de sidste 10 år er vi særligt blevet flere børn og unge i København. Alene i 2018 er der kommet 1.654 nye børn og unge til i alderen 0-16 år. Det stiller store krav til planlægningen af nye daginstitutioner og skolespor. Samtidig har vi i perioden 2010-2017 afsat midler til totalrenovering af 61 københavnske folkeskoler, og en række skoler er blevet udvidet med i alt 29 skolespor. Derudover er vi i gang med at bygge 3 helt nye folkeskoler og med at planlægge yderligere 3. Siden 2010 er afsat midler til hele 561 nye daginstitutionsgrupper.

Med den udvikling vi ser i København, er det et vigtigt at have fokus på at bevare den sociale balance, så byen ikke knækker over i rig og fattig. I disse år planlægges og udvikles nye bydele i København som eksempelvis Nordhavn og Sydhavn,

og snart vil planlægningen af den nye ø Lynetteholmen også gå i gang. Vi arbejder for at sikre, at der ikke kun bliver bygget boliger til dem med de højeste indkomster i de nye bydele. Derfor vil vi i København stille krav om, at mindst hver fjerde bolig i de nye bydele skal være almene boliger, der er til at betale for københavnere med almindelige indkomster. På den måde kan vi sikre en blandet by, hvor mennesker med forskelligt socialt og kulturelt udgangspunkt bor dør om dør.

København er en storby på godt og ondt. København har været igennem en fantastisk udvikling, som betyder at den gennemsnitlige københavnere i dag har færre sociale udfordringer end tidligere. For bare 10 år siden lå Københavns kommune på 142 i Økonomi- og Indenrigsministeriets socioøkonomiske indeks, og lå således samlet 42 pct. over landsgennemsnittet på en række socioøkonomiske faktorer, der tilsammen giver et billede af, hvor socialt udsatte en kommunes borgere er. I dag nærmer København sig landsgennemsnittet. I 2018 har vi ligget 15 pct. over landsgennemsnittet og i 2019 er vi helt nede på 8 pct. Det er en meget positiv

udvikling, men vi må ikke glemme at København stadigvæk har en række typiske storbyudfordringer som fx overrepræsentation af meget socialt udsatte borgere som hjemløse og misbrugere. Ved den seneste opgørelse havde vi eksempelvis 22 pct. af landets hjemløse. Samtidig er der nogle meget store sociale forskelle på de københavnske bydele. Vi har derfor fortsat et stort fokus på at alle dele af byen skal med i udviklingen, så vi kan sikre sammenhængskraften og den sociale balance i byen – også i fremtiden.

A stylized, handwritten signature in black ink that reads "Frank Jensen".

Frank Jensen
Overborgmester
Københavns Kommune

Indhold

2 Indledning

- 2 Læsevejledning
- 3 Organisationsdiagram
- 3 Koncernoversigt Københavns Kommune
- 7 Ledelsespåtegning

8 Ledelsesberetning

- 9 Præsentation af regnskabsresultat
- 11 Nøgletal for Københavns Kommune
- 13 Hvor kom pengene fra og hvor blev de brugt?
- 16 Regnskabsresultatet på styringsområder
- 17 Serviceområdet
- 20 Anlægsudgifter
- 22 Øvrig drift (overførsler mv.)
- 24 Finansielle poster
- 26 Koncernregnskab (ikke opdateret)

28 Regnskab

- 29 Tabel 1 – Udgiftsbaseret regnskab
- 30 Tabel 2 – Balance
- 31 Tabel 3 – Finansieringsoversigt
- 32 Noter

Ledelsespåtegning

Undertegnede erklærer hermed, at Regnskab 2018 for Københavns Kommune er aflagt i overensstemmelse med Økonomi- og Indenrigsministeriets budget- og regnskabs-system, at den anvendte regnskabspraksis anses for hensigtsmæssig, samt at regnskabet giver et retvisende billede af kommunens økonomi.

Den enkelte borgmester og direktør skriver under for den del af regnskabet, der vedrører deres udvalgsområde. Overborgmesteren og Økonomiforvaltningens administrerende direktør skriver på vegne af Økonomiudvalget under for Københavns Kommunes samlede regnskab.

Økonomiudvalget

Overborgmester
Frank Jensen (A)

Økonomiforvaltningen

Administrerende Direktør
Peter Stensgaard Mørch

Børne- og Ungdomsudvalget

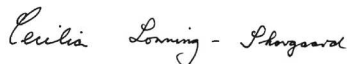
Borgmester
Jesper Christensen (A)

Børne- og Ungdomsforvaltningen

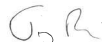
Administrerende Direktør
Tobias Børner Stax

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget

Borgmester
Cecilia Lonning-Skovgaard (V)

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

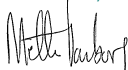
Administrerende Direktør
Tanja Franck

Kultur- og Fritidsudvalget

Borgmester
Franciska Rosenkilde (Å)

Kultur- og Fritidsforvaltningen

Administrerende Direktør
Mette Touborg

Socialforvaltningen

Borgmester
Mia Nyegaard (B)

Socialforvaltningen

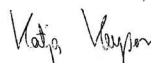
Administrerende Direktør
Nina Eg Hansen

Sundheds- og Omsorgsudvalget

Borgmester
Sisse Marie Welling (F)

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen

Administrerende Direktør
Katja Kayser

Teknik- og Miljøudvalget

Borgmester
Nina Hedeager Olsen (Ø)

Teknik- og Miljøforvaltningen

Administrerende Direktør
Pernille Andersen

Præsentation af regnskabsresultat

Det samlede regnskabsresultat for 2018 viser et overskud på 1.437 mio. kr. Resultatet ligger samlet set tæt på vedtaget budget, men er sammensat af hhv. mindreforbrug på driften og merforbrug på anlæg.

Københavns Kommunes udgiftsbaserede regnskab viser et samlet overskud på 1.437 mio. kr., hvilket er 89 mio. kr. højere end budgetteret. Resultatet er sammensat af et samlet mindreforbrug på driften (serviceudgifter og overførsler mv.) på 1.039 mio. kr., og et samlet merforbrug på nettoanlæg på 835 mio. kr.

Mindreforbruget på driften fordeler sig med at mindreforbrug på service på 314 mio. kr. og et mindreforbrug på overførsler mv. på 725 mio. kr. i forhold til vedtaget budget. Merforbruget på nettoanlæg er sammensat af merudgifter på 402 mio. kr.

kombineret med mindreindtægter på 433 mio. kr. (For detaljeret oversigt se tabel 1 – Udgiftsbaseret regnskab).

På indtægtssiden er der samlede mindreindtægter fra skatter, tilskud og udligning på 370 mio. kr. i forhold til vedtaget budget. Resultatet kan primært henføres til mindreudgifter fra tilskud og udligning på 437 mio. kr. Omvendt er der merindtægter fra skatter på 67 mio. kr. Derudover har der været nettomerindtægter fra finansielle poster på i alt 172 mio. kr. ift. vedtaget budget, der primært vedrører realiseret kursgevinst/tab.

Regnskabsopgørelse

(mio. kr. i løbende priser)	Regnskab 2017	Vedtaget budget 2018	Regnskab 2018	Afvigelse ifht. vedtaget budget	Udvikling 2017-2018
Indtægter	38.180	38.959	38.590	-370	409
Serviceudgifter	24.372	25.160	24.846	-314	474
Overførsler m.v.	9.646	10.363	9.637	-725	-8
= Driftsresultat før finansiering	4.163	3.436	4.106	670	-57
Finansielle poster, netto	165	116	288	172	123
= Resultat af ordinær driftsvirksomhed	4.327	3.552	4.394	842	66
Anlægsudgifter	2.776	1.964	2.799	835	22
= Resultat af det skattefinansierede område	1.551	1.588	1.595	7	44
Forsyning	14	-239	-158	82	-171
= RESULTAT I ALT	1.565	1.348	1.437	89	-128

Københavns Kommunes overskud er reduceret løbende over de senere år. I regnskab 2015 viste resultatet et overskud på 2.434 mio. kr., mens kommunens overskud i 2018 er på 1.437 mio. kr. Udviklingen giver dog ikke anledning til bekymring, da Københavns Kommune samlet set har en sund økonomi.

Københavns kommunes indtægter er samlet set steget med 409 mio. kr. fra 2017 til 2018. Stigningen dækker dog over nogle store modsatrettede bevægelser. Fra 2017 til 2018 er der sket en stigning i indtægterne fra skatter på 1.707 mio. kr., mens indtægterne fra tilskud og udligning er faldet med 1.308 mio. kr.

De finansielle poster vedr. renteudgifter- og indtægter samt udbytte fra investering m.v. viser et nettoresultat på 288 mio. kr. 2018. Resultatet er 123 mio. kr. højere end i 2017. Resultatet kan primært forklares ved en stigning i realiseret kursgevinster i 2018, som kan henføres til indtægter fra garantiprovision særligt for lån optaget af HOFOR samt pristalsregulering vedr. eksterne finansieringsbidrag til Nordhavnsvejen.

Forsyningsområdet viser et samlet nettoresultat på -158 mio. kr. i 2018. I forhold til 2017 er resultatet udtryk for en stigning i nettoudgifterne på 171 mio. kr. sammenholdt med Regnskab 2017. Affaldsområdets økonomi er underlagt 'hvile i sig selv'-princippet over en årrække, og der er på den baggrund udsving mellem årene.

Nøgletal for Københavns Kommune

Nøgletallene giver et overordnet billede af udviklingen i Københavns Kommune. I 2018 har København igen haft en betydelig befolkningstilvækst på 10.807 indbyggere og overskud på driften.

Københavns Kommune har over en årrække haft en stabil befolkningstilvækst på knap 2 pct. om året. I 2018 har befolkningstilvæksten ligget på 1,6 pct., men med et folketal ved

indgangen til 2018 på 623.404 betyder det, at der er kommet 10.116 nye københavnere i løbet af 2018. Til sammenligning har befolkningstilvæksten på landsplan ligget på 0,4 pct.

Befolkningsudvikling

(Ved udgangen af året)	2014	2015	2016	2017	2018
Befolkning	580.184	591.481	602.481	613.288	623.404
Tilvækst	10.627	11.297	11.000	10.807	10.116
Tilvækst pct.	1,9%	1,9%	1,9%	1,8%	1,6%

Københavns Kommune har fokus på at effektivisere driften, for at skabe plads til de mange nye københavnere inden for kommunens serviceraamte, som fastsættes i aftalen om kommunernes økonomi. Samlet set er Københavns Kommunes befolkning vokset med 7,4 pct. fra 2014 til 2018, men Københavns Kommunes serviceraamte set ved budgetvedtagelsen (som er udtryk for aftalen om kommunernes økonomi) i samme periode kun er steget med 2 pct. set i

faste priser. Kommunen effektiviserer årligt for 300-400 mio. kr. på tværs af alle fagområder, og der fokuseres i den forbindelse særligt på at omprioritere midler til kernetriften på baggrund af effektiviseringer af kommunens administration, IT og indkøb, samt igennem smarte investeringer i ny teknologi og øget digitalisering, der understøtter driften. I 2018 er der blevet effektiviseret for 406 mio. kr.

Nøgletal for driften¹

(Kr. pr. indbygger - 2018 pl)	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018
Driftsbalance	7.577	7.553	7.888	7.529	6.723
Serviceudgifter	41.513	40.983	40.515	40.295	39.856
Overførselsudgifter	17.912	17.342	17.056	15.995	15.530
Indkomstskat	40.648	39.429	39.604	39.473	40.555

¹ Beregningen af nøgletal for driften er befolkningstallet opgjort ved et gennemsnit af antal borgere 1. januar 2017 og 1. januar 2018.

Driftsbalancen er udtryk for forskellen mellem kommunens indtægter på hovedkonto 7 fra skatter, tilskud, udligning og finansielle poste på den ene side og kommunens nettodriftsudgifter på den anden side. Eksempelvis anlægsudgifter skal finansieres af overskuddet på driftsbalancen. Københavns kommunes samlede overskud på driftsbalancen ligger på knap 4,2 mia. kr. i regnskab 2018. Faldet i driftsbalance pr. indbygger kan henføres til befolkningstilvæksten, da overskuddet på driftsbalancen er stort set uændret fra 2017 til 2018.

Den høje befolkningstilvækst kombineret med svagt stigende serviceudgifter medfører faldende serviceudgifter pr. indbygger. Udgifterne på serviceområdet er steget med gennemsnitligt 0,46 pct. årligt over de sidste 5 år, mens indbyggertallet i København er steget med knap 2 pct. om året i samme periode.

Overførselsudgifter pr. indbygger er faldet med 465 kr. pr. indbygger fra 2017 til 2018, hvilket afspejler et fald i de samlede overførselsudgifter på 1,3 pct. fra 2017 til 2018, som blandt andet kan henføres til faldende bruttoledighed i København i 2018. Til sammenligning faldt de samlede overførselsudgifter med 4,5 pct. fra 2016 til 2017, hvilket også kommer til udtryk i et forholdsvis stort fald i overførselsudgifter pr. indbygger på 1.061 kr. fra 2016 til 2017.

Kommunens samlede nettoindtægter fra indkomstskatter er steget med 1.408 mio. kr. i 2018 svarende til en stigning på ca. 8 pct. i faste priser. Den forholdsvis store stigning i indkomstskatterne kommer til udtryk i en stigning i indkomstskat pr. indbygger på 1.082 kr. Grundlaget for den kommunale indkomstskat i 2018 er 2015, og udviklingen i den kommunale indkomstskat skyldes således merindtægter fra beskatning af anden indkomst end lønindtægt og indkomstoverførsler i 2015. Indtægterne fra indkomstskat er steget over en årrække, men i 2017 var stigningen mindre end befolkningstilvæksten, hvilket kommer til udtryk i et fald i indkomstskat pr. indbygger i 2017.

Kommuneskatten i Københavns Kommune har siden 2009 ligget på 23,8 pct., og udgjorde i 2018 landets 11. laveste indkomstskatteprocent. Ejendomsskat betales enten i form af grundskyld på afgiftspligtige grundværdier eller som dækningsafgift vedrørende offentlige ejendomme og private forretnings ejendomme. Grundskyldspromillen er ligeledes fastholdt på 34 og dækningsafgiftspromillen for private ejendomme på 9,8. (Dækningsafgiften for andre offentlige ejendommers grundværdi samt andre offentlige ejendommers forskelsværdi er fastholdt på hhv. 15 og 8,75 promille).

Finansielle nøgletal

(Løbende priser)	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018
Soliditetsgrad (pct.)	39,5	37,9	36,2	10,0	10,9
Personskat (pct.)	23,8	23,8	23,8	23,8	23,8
Grundskyldspromille	34,0	34,0	34,0	34,0	34,0
Dækningsafgiftspromille	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8
Samlede skatteindtægter (mio. kr.)	27.221	28.001	29.326	30.164	31.881
Langfristet gæld pr. 31/12 pr. indbygger	4.062	3.511	3.104	2.673	2.310

Københavns Kommune har overordnet en sund økonomi. De samlede nettoskatteindtægter er steget med 1.717 mio. kr. fra 2017 til 2018, hvilket er en forholdsvis stor stigning. Til sammenligning steg nettoskatteindtægterne med 838 mio. kr. fra 2016 til 2017.

Københavns Kommune nedbringer løbende sin gæld og har i 2018 nedbragt sin langfristede gæld med 199 mio. kr. Nedbringelsen af gælden kombineret med befolkningstilvæksten har medført, at den langfristede gæld pr. indbygger er faldet med 363 kr. i 2018.

Soliditetsgraden (egenkapitalens andel af aktiverne) er steget med 0,9 procentpoint fra 2017 til 2018. Udviklingen kan primært henføres til en stigning i egenkapitalen på 449 mio. kr.

Det bemærkes, at faldet i soliditetsgraden på 26,2 procentpoint fra 2016 til 2017 kan henføres til et fald i egenkapitalen på i alt 11,9 mia. kr., som følge af en stigning i de hensatte forpligtelser vedr. tjenestemandspensioner på 15,2 mia. kr. Stigningen i forpligtelsen skyldes en række lovgivningsmæssige ændringer til den tekniske opgørelsesmetode vedr. tjenestemandspensioner, hvor forpligtigelsen fra og med regnskab 2017 opgøres på baggrund af den gældende markedsrente og forventninger til stigende levetid, ligesom at al kommende optjening af pensionsret allerede nu indregnes som en del af hensættelsen. Udviklingen i soliditetsgraden fra 2016 til 2017 er således ikke udtryk for grundlæggende ændringer i Københavns Kommunes økonomiske situation, men kan henføres til en ændring af regnskabspraksis.

Hvor kom pengene fra og hvor blev de brugt?

Københavns Kommunes nettoindtægter fra skatter, tilskud, udligning og renter m.v. var i 2018 på 38,7 mia. kr. Heraf udgjorde skatteindtægterne netto 31,9 mia. kr. svarende til 82,3 pct. af kommunes samlede nettoindtægter.

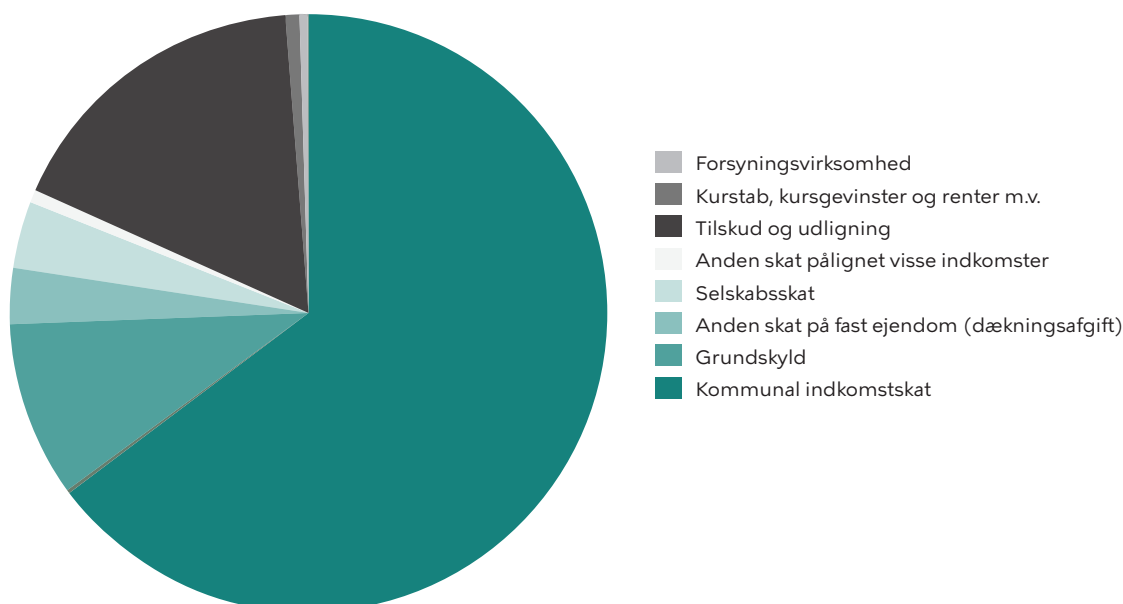
Københavns Kommunes indtægter kommer primært fra en række skatter samt tilskud og udligning. Herudover er der en

række mindre indtægtskilder. Tabellen nedenfor viser, hvor kommunens nettoindtægter kom fra i 2018.

Hvor kom pengene fra i 2018?

(opgjort netto i mio. kr. i årets priser)	2017	2018	Andel
Kommunal indkomstskat	23.874	25.282	65,3%
Grundskyld	3.711	3.703	9,6%
Anden skat på fast ejendom (dækningsafgift)	1.065	1.192	3,1%
Selskabsskat	1.285	1.468	3,8%
Anden skat på lignet visse indkomster*	228	237	0,6%
Tilskud og udligning	8.017	6.709	17,3%
Kurstab, kursgevinster og renter m.v.	165	288	0,7%
Forsyningsvirksomheder	14	-158	-0,4%
Indtægter i alt	38.359	38.720	100,0%

*Skat af dødsboer samt bruttoskat efter § 48 i kildeskatteloven

Skatter

Skatter er Københavns Kommunes vigtigste indtægtskilde og udgjorde i 2018 samlet 31.881 mio. kr. Det er en stigning på 1.718 mio. kr. i forhold til niveauet i 2017, hvilket overvejen- de kan henføres til højere indtægter fra indkomstskat.

Knap 80 pct. af kommunens skatteindtægter kommer fra indkomstskatter, der i 2018 udgjorde 25.282 mio. kr. Køben- havns Kommune indtægter fra indkomstskat er stigende, hvilket kan henføres til et forbedret udskrivningsgrundlag kombineret med det stigende indbyggertal i Københavns Kommune. Kommunens indtægter fra indkomstskat er steget med 1.408 mio. kr. fra 2017 til 2018. Til sammenligning steg indtægterne herfra med 736 mio. kr. fra 2016 til 2017. De stigende indtægter fra indkomstskat skal ses i sammenhæng med de faldende indtægter fra tilskud og udligning jf. afsnit vedr. tilskud og udligning nedenfor.

Ejendomsskatter (grundskyld og dækningsafgift) er kom- munens næststørste skatteindtægt og udgjorde i 2018 netto 4.894 mio. kr. Indtægten fra ejendomsskatter er igen i 2018 blevet påvirket af tilbagebetalinger af ejendomsskat grundet klager over SKATs ejendomsvurderinger. Tilbagebetalinger

af ejendomsskat som følge af ændrede ejendomsvurde- ringer med tilbagevirkende kraft udgør 246 mio. kr. (ekskl. renter) i 2018. Selskabsskatten udgjorde 1.468 mio. kr. i 2018. Den kommunale selskabsskat afregnes med tre års forsin- kelse, og indtægterne i 2018 vedrører således selskabs- og fondsskatter fra 2015.

Tilskud og udligning

Københavns Kommune modtog i 2018 i alt 6.709 mio. kr. i tilskud og udligning. Det er et fald på 1.308 mio. kr. i forhold til niveauet i 2017, svarende til et fald på 16,3 pct. Tilskud og udligning er hovedsageligt finansieret via statens bloktilskud til kommunerne under et, som sikrer, at der er finansiering til det aftalte udgiftsniveau der fastsættes årligt i 'Aftale om kommunernes økonomi'. Bloktilskuddet fordeles mellem kommunerne via udligningssystemet på baggrund af forskel- len mellem et forventet udgiftsbehov beregnet pba. folketal, befolkningen alders- og socioøkonomiske sammensætning og kommunens forventede skatteindtægt. Kommunes indtægter fra tilskud og udligning er sammensat af følgende tilskud:

Tilskud og udligning

(mio. kr., årets priser)	2017	2018	Andel
Kommunal udligning og generelle tilskud	5.880	4.639	69%
Beskæftigelsestilskud	1.590	1.471	22%
Likviditetstilskud	158	160	2%
Øvrige indtægter og bidrag*	390	440	7%
Indtægter i alt	8.017	6.709	100%

*Herunder bidrag og tilskud vedrørende udlændinge og sociale problemer samt bidrag til regional udvikling.

Faldet i indtægten fra kommunal udligning og generelle til- skud skal således ses i lyset af de stigende indtægter fra den kommunale indkomstskat. Københavns Kommune oplever, ud over de stigende indtægter fra indkomstskatter, også en faldende socioøkonomiske belastning, hvilket ligeledes med- fører faldende indtægter fra tilskud og udligning.

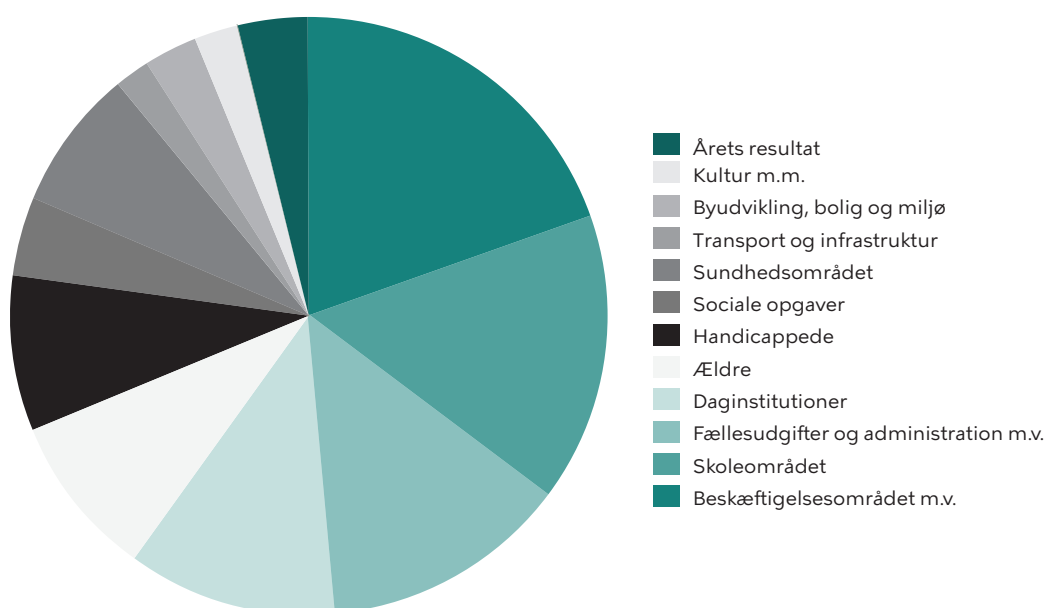
Siden 2007 er indbyggertallet i København steget med over 110.000 borgere. Økonomi- og Indenrigsministeriets sociale indeks viser, at den høje befolkningsvækst bl.a. har betydet en positiv socioøkonomisk udvikling for København. Udvik- lingen afspejler, at 'de nye københavnere' er mindre socialt belastet end københavnere tidligere har været. Denne posi- tive udvikling medfører derfor, at Københavns Kommune får relativt færre indtægter fra tilskuds- og udligningssystemet. Havde de "nye" københavnere socioøkonomisk set været som de "gamle" københavnere, ville indtægten fra tilskud og udligning være steget med ca. 200 mio. kr. årligt i perioden.

Hvad blev pengene brugt på i 2018?

Tabel og figur nedenfor giver et samlet overblik over, hvordan nettoudgifterne har været fordelt på indsatsområder i 2018.

(Opgjort netto i mio. kr.)	2017	2018	Andel
Beskæftigelsesområdet m.v.	7.643	7.510	19,4%
Skoleområdet	5.661	5.993	15,5%
Fællesudgifter og administration m.v.	5.072	5.204	13,4%
Daginstitutioner	4.417	4.473	11,6%
Ældre*	4.035	3.510	9,1%
Handicappede*		3.329	8,6%
Sociale opgaver*	4.303	1.657	4,3%
Sundhedsområdet	2.813	2.940	7,6%
Transport og infrastruktur	1.025	698	1,8%
Byudvikling, bolig og miljø	878	1.148	3,0%
Kultur m.m.	947	821	2,1%
Årets resultat	1.565	1.437	3,7%
Udgifter i alt	38.359	38.720	100,0%

*En kontoplansændring fra budget 2018 understøtter at ældre og handicappede nu kan adskilles. Der er på denne baggrund lavet en ny opgørelse af hhv. Ældre, Handicappede og Sociale opgaver i regnskab 2018.

Regnskabsresultatet på styringsområder

Resultatet på styringsområder viser et mindreforbrug på service på 292 mio. kr. i forhold til korrigeret budget, og et merforbrug på bruttoanlæg på 402 mio. kr. i forhold til vedtaget budget.

Med aftalen om kommunernes økonomi for 2018, som indgås mellem Regeringen og KL, blev der fastlagt en anlægsramme på 17 mia. kr. og en servicerramme på 246 mia. for kommunerne under ét. 3 mia. kr. af bloktilskuddet på service og 1 mia. kr. på anlæg er betinget af, at kommunerne under ét overholder rammen i budgetlægningen. I lighed med tidligere år er der ikke sanktioner for overskridelse af anlægsrammen i regnskabet, men hvis de kommunale regnskaber viser, at kommunerne under ét har overskredet servicerrammen, nedsættes bloktilskuddet tilsvarende. 40 pct. af nedsættelsen fordeles på alle kommuner i forhold til folketallet, mens 60 pct. fordeles mellem de kommuner, der har overskredet deres budgetter.

Københavns Kommune har i 2018 haft serviceudgifter for samlet 24,8 mia. kr. og anlægsudgifter for 3,3 mia. kr. På service udgør det korrigerede budget Københavns Kommunes

servicerramme, mens det vedtagne budget på bruttoanlæg udgør kommunens anlægsramme. Regnskabsresultatet på styringsområder viser, at Københavns kommune i 2017 har haft et samlet mindreforbrug på serviceudgifterne på 292 mio. kr. i forhold til servicerrammen.

Kommunernes anlægsloft korrigeres med det samlede beløb, der er udmøntet fra statens pulje til etablering af lægehuse. Københavns Kommune har modtaget 7,5 mio. kr. fra puljen, hvormed anlægsloftet hæves med 7,5 mio. kr. Korrigeret for puljen til etablering af læge- og sundhedshuse har København overskredet sin anlægsramme (det vedtagne budget) med 395 mio. kr. Merforbruget på anlæg modsvares delvist af et mindreforbrug på service på 292 mio. kr. Anskues områderne under ét har Københavns Kommune overskredet sin ramme med 103 mio. kr.

Regnskabsresultatet på styringsområder

(Mio. kr.)	Regnskab 2017 (2018 p/l)	Vedtaget budget 2018	Korrigeret budget 2018	Regnskab 2018	Afvigelse ift. korrige- ret budget	Afvigelse i pct.
Service – eksklusiv servicebufferpulje	24.372 –	25.160 24.977	25.139 25.079	24.846 –	292 232	1,2% 0,9%
Bruttoanlæg (ekskl. hovedkonto 1) – Nettoanlæg (inkl. hovedkonto 1)	3.480 2.792	2.900 2.157	3.244 2.771	3.302 2.913	-57 -142	-1,8% -5,1%
Øvrig drift (inkl. hovedkonto 1)	9.617	10.410	9.864	9.682	183	1,9%
Finansposter*	-38.345	-39.075	-38.705	-38.877	173	-0,4%

*Kun hovedkonto 7.

Regnskabsresultatet vedr. øvrig drift (Overførsler mv.) viser et mindreforbrug på 183 mio. kr. forhold til det korrigerede budget svarende til en afvigelse på 1,9 pct., imens der i forhold til vedtagne budget er et mindreforbrug på 728 mio. kr.

Finansposterne i ovenstående tabel udgør Københavns Kommunes samlede nettoindtægter fra bl.a. skatter, tilskud/ udligning og fra renteindtægter mv. Kommunen har haft merindtægter på i alt 173 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget. I forhold til det vedtagne budget viser regnskabsresultatet merindtægter på 197 mio. kr.

Serviceområdet

Københavns Kommune har i 2018 haft et mindreforbrug på service på i alt 292 mio. kr. i forhold til den samlede serviceramme (inklusiv servicebufferpuljen).

Regnskabet på Københavns Kommunes serviceområder viser et samlet forbrug på i alt 24.846 mio. kr. svarende til et mindreforbrug på 292 mio. kr. i forhold til servicerammen. Servicebufferpuljen udgjorde ved regnskabsafslutningen 60 mio. kr., og resultatet eksklusiv servicebufferpuljen viser således et mindreforbrug på 232 mio. kr.

Mindreforbruget på service dækker primært over en række mindreforbrug i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen (76 mio. kr.), Børne- og Ungdomsforvaltningen (69 mio. kr.), Teknik- og Miljøforvaltningen (43 mio. kr.), Kultur- og Fritidsforvaltningen (26 mio. kr.) og servicebufferpuljen. Omvendt har Socialforvaltningen et merforbrug på service på 4 mio. kr.

Serviceudgifter på forvaltninger

(Mio. kr.)	Regnskab 2017 (2017 pl)	Vedtaget budget 2018	Korrigeret budget 2018	Regnskab 2018	Afvigelse ift. korrige- ret budget	Afvigelse i pct.
Økonomiforvaltningen	1.511	1.876	1.578	1.564	14	0,9%
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen	4.164	4.226	4.262	4.186	76	1,8%
Børne- og Ungdomsforvaltningen	10.132	10.316	10.517	10.448	69	0,7%
Teknik- og Miljøforvaltningen	825	818	839	795	43	5,2%
Kultur- og Fritidsforvaltningen	1.481	1.356	1.418	1.392	26	1,9%
Socialforvaltningen	5.384	5.464	5.521	5.525	-4	-0,1%
Beskæftigelses- og Integrationsforvalt.	850	897	916	913	4	0,4%
Revision og Borgerrådgiveren*	24	25	27	24	3	10,3%
Servicebufferpulje	-	183	60	-	60	-
I alt	24.372	25.160	25.139	24.846	292	1,2%
<i>Eksklusiv servicebufferpuljen</i>	-	24.977	25.079	-	232	0,9%

Befolkningstilvæksten i Københavns Kommune stiller høje krav til økonomistyringen på service. Ca. 81 pct. af serviceudgifterne ligger på de tre store demografiregulerede velfærdsområder; Heraf udgør børne- og ungdomsområdet 42 pct., socialområdet 22 pct. og sundheds- og omsorgsområdet 17 pct. Københavns Kommunes effektiviseringsstrategi sikrer, at der frigøres midler til at opregulere budgetterne på de store serviceområder i takt med den stigende demografi.

Kommunens investeringspuljer sikrer samtidig, at der er de nødvendige midler til rådighed, til at investere i løsninger, der effektiviserer kommunens drift på den lange bane.

I det følgende gennemgås kommunens store demografi-regulerede serviceområder.

Børn og unge

Børne- og ungeområdet har været i vækst i mange år, og væksten forventes at fortsætte. Antallet af 0-5-årige er fra 2017 til 2018 steget med ca. 480 børn, mens antallet af børn i alderen 6-17 er steget med ca. 1.600 børn. Udviklingen har medført, at de københavnske skoler og daginstitutioner de seneste år har oplevet en stigning i antallet af børn. Der har derfor været, og er fortsat, et stort fokus på kapacitetstilpasning på både skole- og daginstitutionsområdet. I takt med det stigende børnetal demografireguleres servicebudgettet, så der er sikret pædagoger og lærere til de mange nye børn.

Ud over det stigende antal børn i skolealderen, har folkeskolerne i København desuden oplevet at forældre i stigende grad vælger folkeskolen frem for privatskole til deres børn. I løbet af 2018 er der således strømmet ca. 700 flere børn til de københavnske folkeskoler ud over den ordinære demografiske udvikling.

Det stigende antal børn og unge i Københavns Kommune stiller store krav til kapacitetsudvidelser på området, og der er siden 2010 blevet afsat midler til renovering af 61 skoler og til udvidelsen af en række skoler, hvilket giver plads til 7000 flere elever. Herudover er der i perioden afsat midler til etableringen af 5 helt nye folkeskoler. Udviklingen forventes at fortsætte, og der planlægges derfor nye skoler på Nørrebro og Nordhavn, for at løse områdernes fremtidige behov.

For at imødekomme det stigende børnetal var der alene i 2018 afsat midler til at etablere 130 daginstitutioner, hvilket svarer til 1.560 vuggestuepladser eller 2.860 børnehavepladser. Københavns Kommunes befolkningsprognose viser, at kommunen også frem mod 2030 vil skulle håndtere nogle store udfordringer i forbindelse med de forventede stigninger i antallet af børn og unge. Dels i forhold til løbende effektivisering af driften, så der frigøres midler, der kan geninvesteres i velfærdsområderne og dels i forhold til en tilpasning af rammerne omkring driften. Københavns Kommune har allerede nu fokus på at foretage grundkøb, som skal sikre at kommunen kan lave de nødvendige skole- og daginstitutioner, der skal imødekomme den forventede befolkningstilvækst frem mod 2030.

Ud over stigende aktivitet på det almene undervisnings- og dagtilbudsområde, er der også en stigende aktivitet på specialområdet. Københavns Kommune har i 2018 oplevet en stigning i andelen af børn som visiteres til kommunens specialtilbud. Den stigende visitation medfører et øget pres på kapaciteten, og der er derfor i løbet af 2018 blevet sat skærpet fokus på at håndtere udfordringerne vedr. det nuværende og de fremtidige behov på specialområdet.

Det sociale område

Københavns Kommune har gennem en årrække oplevet en positiv udvikling i de københavnske borgeres sociale udfordringer, som udmønter sig i et fald i kommunens socioøkonomiske indeks. Som storby har København dog fortsat en række særlige udfordringer på det sociale område. København lå i 2018 15 pct. over landsgennemsnittet på Økonomi- og Indenrigsministeriets socioøkonomiske indeks. Dette tal dækker dog over store forskelle mellem bydelene i København – eksempelvis ligger Kongens Enghave, Brønshøj-Husum og Bispebjerg ca. 65 pct. over landsgennemsnittet, mens bydele som Indre by og Østerbro ligger under landsgennemsnittet.

Selvom Københavns placering på det socioøkonomiske indeks i 2018 er forbedret sammenlignet med tidligere år, har København fortsat en overrepræsentation af socialt udsatte borgere sammenlignet med landets øvrige kommuner. På trods af at Københavnerne kun udgør 10 pct. af landets befolkning, befandt 22 pct. af landets hjemløse sig i København i 2017. Københavns hjemløse er generelt karakteriseret ved en tung profil og ca. halvdelen af Københavns hjemløse har en psykisk sygdom. Københavns Kommune har fokus på at skabe de bedste rammer for udsatte borgere. København har i 2018 vedtaget en handleplan for hjemløseområdet, hvor der blandt andet fokuseres på en rehabiliterende indsats og flere boligløsninger, der tilsammen skal gøre det nemmere for hjemløse at flytte fra herberg til egen bolig.

Derudover ligger seks af de udsatte boligområder som regeringen har identificeret, i Københavns i forvejen mest udsatte bydele - Kongens Enghave, Brønshøj-Husum og Bispebjerg. For at adressere udfordringen vedr. parallelsamfund, tilsluttede Københavns syv borgmestre sig i 2018 en såkaldt "københavnermodel". Modellen består af fem målsætninger og den ska være med til at sikre en langsigtet positiv udvikling i de udsatte boligområder. Strategien ligger op til, at der investeres massivt i de udsatte boligområder, ligesom det er vigtigt samtidig at sikre, at byens mest udsatte borgere fortsat har adgang til små billige boliger.

Ligesom i resten af landet oplever Københavns Kommune et stigende udgiftspres på socialområdet. Borgere med handicap lever længere ligesom resten af befolkningen, og flere for tidligt fødte overlever, og det er selvfølgelig en positiv udvikling. Derudover er antallet af borgere med en diagnose er stigende, og samlet set skaber udviklingen et pres på økonomien på området. Antallet af borgere over 65 år med handicap er stigende og antallet af ældre borgere med handicap på Socialforvaltningens botilbud steg over 3,5 pct. årligt fra 2013 til 2017. På baggrund af disse udfordringer blev der i 2018 udarbejdet fire analyser indenfor handicapområdet, som skal ligge til grund for tiltag, der kan forbedre de langsigtede styringsmuligheder og den økonomiske balance på handicapområdet.

Som led i at håndtere udgiftspresset på både sindslidelse- og handicapområdet, blev der i 2018 godkendt en udvidelse af den eksisterende demografiregulering på området, således at budgettet fremadrettet tilpasses behovet der opstår i takt med at befolkningen vokser. Dette betyder at sindslidelsesområdet fremover vil være omfattet af demografireguleringen og at demografireguleringen på handicapområdet er blevet udvidet. Demografireguleringen medfører at der i 2019 vil blive tilført i alt 29 mio. kr. til handicapområdet og 12,7 mio. kr. til borgere med sindslidelse.

Sundhed og ældre

Budgettet til ældreområde er blevet nedjusteret løbende over en årrække i takt med den demografiske udvikling, hvor der særligt er blevet færre af de ældste borgere. Siden 2010 er antallet af borgere over 80 år således faldet med 27 pct., men fra budget 2017 er udviklingen vendt. Fremadrettet vil udgifterne til ældreområdet være stigende sfa. det stigende antal ældre i Københavns Kommune. I budget 2018 blev Sundheds- og Omsorgsforvaltningens budget således opreguleret med 5,1 mio. kr. på baggrund af den forventede demografiske udvikling. Frem mod 2030 forventes antallet af 65-79-årige at stige med 20 pct. fra 51.293 til 61.316, imens antallet af +80-årige forventes at stige med 59 pct. fra 12.873 til 20.500 borgere.

Fremadrettet skal Københavns Kommunes budgetter til både unge og gamle opreguleres sfa. den demografiske udvikling. I det kommende år bliver det derfor kun vigtigere, at kommunen har en velfungerende effektiviseringsstrategi, som kan skabe det nødvendige rum indenfor servicerammen. Udviklingen i ældrebefolkningen vil sætte området under pres og stille krav til både mere effektive indsatser og til kapacitetstilpasning af de fysiske rammer på området.

Siden 2005 er der blevet gennemført en moderniseringsplan for Københavns Kommunes plejeboliger/plejehjem, som har sikret at kommunens plejeboliger fremstår moderne og attraktive, og som samtidig har reduceret antallet af plejeboliger i takt med den faldende demografiske udvikling. Frem mod 2030 forventes plejeboligmassen at skulle udbygges med omkring 1200 plejeboliger i takt med at antallet af ældre stiger i København. Hvert år lukkes der således gamle udsvarende plejehjem, og beboerne flyttes over i nye moderne plejeboliger.

Levealderen i København er stigende, men københavnere lever fortsat knap 2 år kortere end danskerne gør i gennemsnit. København ligger fortsat over landsgennemsnittet i det socioøkonomiske indeks, hvilket hænger sammen med at København, på trods af en positiv udvikling, kom fra et forholdsvis dårligt udgangspunkt. For bare 10 år siden var en københavnere i gennemsnit var 42 pct. mere socialt belastet end landsgennemsnittet. Samtidig er der en markant ulighed i sundhed på tværs af bydelene i København. Der er på denne baggrund bl.a. stort fokus på at reducere rygning, risikabelt

alkoholforbrug, usund kost og fysisk inaktivitet samt forurening i byen, hvilket har medført at middellevetiden i København stiger lidt hurtigere end middellevetiden på landsplan.

Et stigende antal københavnere lever med én eller flere kroniske lidelser, som medfører behov for en ekstra kommunal indsats. Frem mod 2030 forventes antallet af kræfttilfælde at stige med 20 pct., antallet af borger med KOL forventes at stige med 30 pct. og antallet af diabetikere forventes at stige med 90 pct. Københavns Kommune har derfor fokus på at skabe de rigtige tilbud i det nære sundhedsvæsen. I 2018 blev det besluttet at etablere et nyt Center for diabetes, som skal kunne håndtere behandlingen af det stigende antal københavnere med diabetes.

Opgaveglidningen fra region til kommune medfører, at der løbende stilles højere krav til det nære sundhedsvæsen. Patienter udskrives i dag tidligere fra hospitalerne end hidtil og flere behandles ambulant. Fra 2010 til 2017 er den gennemsnitlige indlæggelsestid for københavnere faldet med 16 pct., imens antallet af ambulante besøg er steget med 30 pct. i samme periode. Det lægger pres på kommunens ressourcer i forhold til at levere eksempelvis hjemmesygepleje og/eller midlertidigt botilbud til borgere med behov for ekstra støtte efter udskrivning. I 2018 har Københavns Kommune har derfor besluttet en ny strategi for brugen af kommunens midlertidige pladser - akutpladser, rehabiliteringspladser, midlertidige plejepladser osv. Med en forløbsbaseret tilgang, kan der sikres en øget fleksibilitet i pladsanvendelsen. Den nye strategi for midlertidige pladser skal medvirke til at understøtte håndteringen af opgaveglidningen fra regionen.

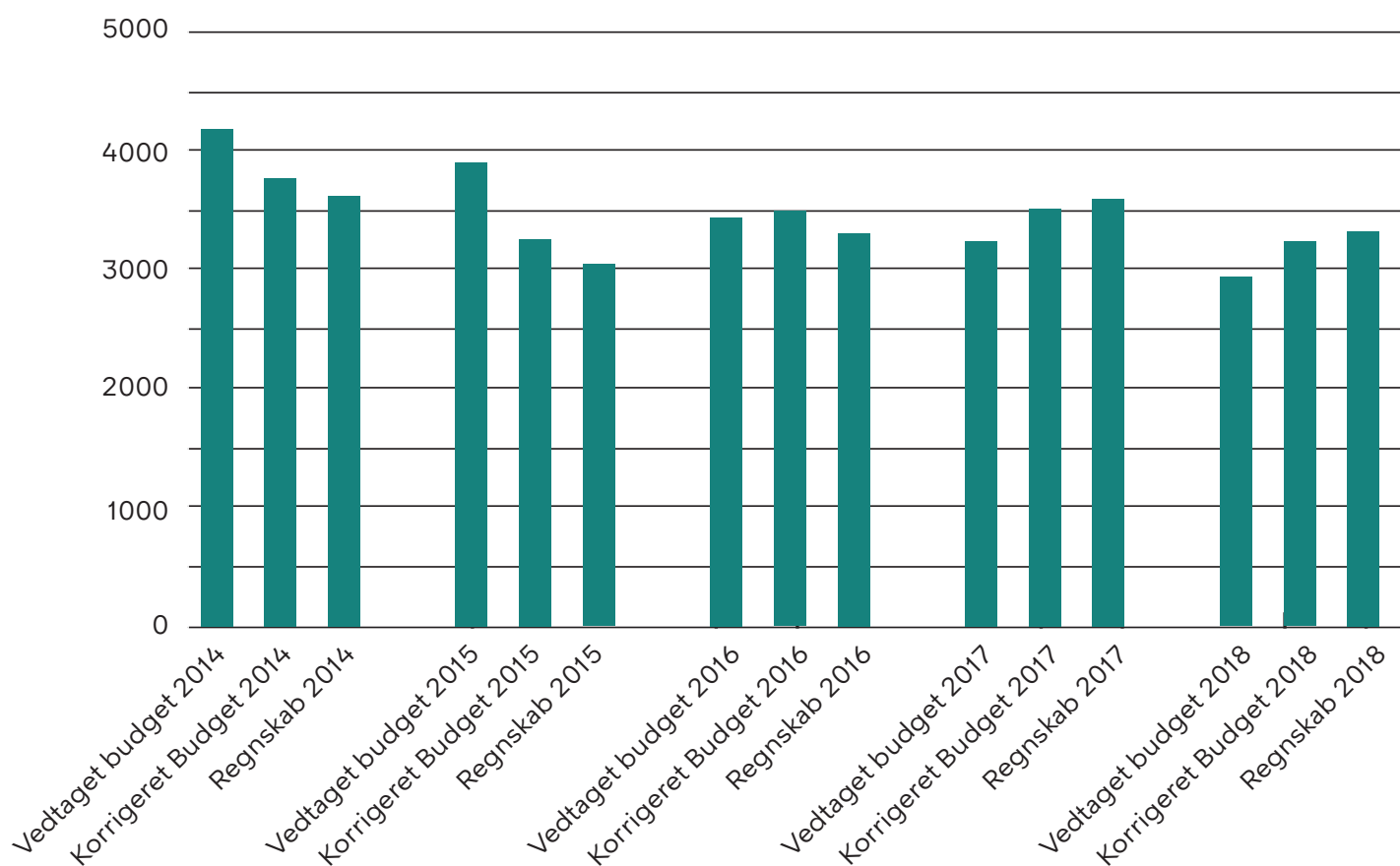
Anlægsudgifter

Københavns Kommune har haft bruttoanlægsudgifter for i alt 3.302 mio. kr. i 2018. Regnskabsresultatet er 402 mio. kr. højere end det vedtagne budget på 2.900 mio. kr., som udgør anlægsrammen. Korrigeret for udmøntning af puljen til sundheds- og lægehuse er der et samlet merforbrug på bruttoanlæg på 395 mio. kr.

Kommunernes samlede anlægsramme, der fastsættes i aftalen om kommunernes økonomi, har været faldende over en årrække. Københavns Kommunes vedtagne budget på anlæg (anlægsramme) er på denne baggrund faldet fra 4,1 mia. kr. i 2014 til 2,9 mia. kr. i 2018. Dette udfordrer Københavns Kommunes, da den høje befolkningstilvækst medfører behov for et højt anlægsniveau, for at sikre daginstitutioner, skoler og sociale tilbud til de nye borgere.

Det samlede merforbrug på anlæg på 395 mio. kr. i forhold til anlægsrammen kan primært henføres til øget eksekvering samt ekstraordinært mange afleveringer af færdige byggerier op mod skolestart 2018, samt udgifter til midlertidig kapacitet på daginstitutioner. Kommunernes anlægsloft korrigeres derudover med det samlede beløb, der er udmøntet fra statens pulje til etablering af lægehuse. Merforbruget på anlæg modsvares delvist af et mindreforbrug på service på 292 mio. kr.

Bruttoanlægsudgifter 2014-2018 (Mio. kr. i 2018 p/l)

Fokus på anlægsstyringen

Såfremt Københavns Kommune skal kunne følge med befolkningsudviklingen og fortsat levere de nødvendige ydre rammer for kommunale tilbud til børn, unge ældre, socialt udsatte og handicappede, er Københavns Kommune nødt til at have et betydeligt anlægsniveau. Københavns Kommune har desuden et efterslæb på renovering af veje og eksisterende bygninger på over 7 mia. kr., som skal indhentes sideløbende med, at der laves nye investeringer i kapacitetstilpasning.

Den faldende anlægsramme udfordrer kommuner i vækst i en særlig grad, og de høje grundkøbspriser i København udgør en særlig udfordring for overholdelsen af kommunens anlægsramme. Det er nødvendigt at foretage strategiske grundkøb for at sikre, at Københavns Kommune også fremadrettet kan sikre plads til kommunale tilbud i alle dele af byen - også i de nye bydele. Køb af grunde og bygninger indgår i opgørelsen af bruttoanlægsudgifterne på trods af, at udgifterne ikke i sig selv medfører stigende aktivitet i byggesektoren. I 2018 har Københavns Kommune brugt 97,2 mio. kr. på nødvendige køb af grunde og ejendomme mhp. fremtidige kapacitetstilpasninger vedr. kommunale tilbud til byens borgere.

Københavns Kommune har på denne baggrund et stort fokus på at styre og prioritere kommunens anlægsprojekter og grundkøb. Sammenlignes Københavns Kommunes historiske anlægsudgifter med de øvrige kommuners og holdes op mod de enkelte kommuners befolkningsvækst og befolkningstal, udgør Københavns Kommunes anlægsbehov ca. 3,4 mia. kr. om året. Regnskabsresultatet i 2018 på 3,3 mia. kr. afspejler dette behov.

Anlægsprojekter i 2018

I 2018 har Københavns Kommune færdiggjort en lang række anlægsprojekter. I det nedenstående gennemgås nogle af de vigtigste projekter, der er blevet taget i brug i 2018. Det stigende antal børn og unge i Københavns Kommune medfører stor anlægsaktivitet på området, for at sikre nok daginstitutioner, skolespor og fritidstilbud.

Der er bl.a. blevet opført vuggestue- og børnehavepladser i tidlig opstart på Torveporten i Valby. Her åbnede en midlertidig institution med plads til 16 børnegrupper efter sommeren. Desuden blev en helt ny daginstitution på Øst Amager færdig. Også i den anden ende af byen i Brønshøj, kunne endnu en ny daginstitution slå dørene op midt på sommeren. På daginstitutionsområdet er der i alt etableret ny kapacitet til 56 børnegrupper i 2018. Heraf er de 32 grupper etableret som tidlig opstart i byudviklingsområder i Valby og Ørestad.

I 2018 fik Københavns Kommune endvidere en helt ny rund folkeskole på kanten af Ørestad - Kalvebod Fælled Skole og fritidstilbud blev indviet i oktober. Midt i bygningen er opført en idrætshal, som også kan bruges af lokale fritidsforeninger udenfor skolens åbningstid. Desuden blev der åbnet en ny international Europaskole i Carlsberg Byen. Europaskolen, som er delvist finansieret med fondsmidler, blev indviet i slutningen af november.

På Nansensgade er der opført et opgangsbofællesskab til borgere med sindslidelse med i alt ni lejligheder på hver 30 m² og en fælles tagterrasse på 6. sal. Her vil unge mellem 18-30 år kunne gennemgå et botræningsforløb og prøve kræfter med at bo alene, før de skal stå på egne ben. Ungdomsboligerne bliver anvist af Københavns Kommune.

Som en del af moderniseringsplanen for plejeboligområdet er der i 2018 blevet åbnet 48 nye moderne plejeboliger og 38 nye moderne rehabiliteringsboliger på Hørgårdens Plejehjem på Amager. Derudover er der åbnet et nyt moderne produktionskøkken på Klarahus Plejehjem i De Gamles By, som skal lave mad til de københavnske plejehjemsbeboere.

I 2018 stod et nyt skybrudsanlæg ved Ryparken håndboldhal færdigt. I 2011 og igen i 2014 blev Ryparken Idrætshal ramt af skybrud med udgifter til halgulv og fugtskader i millionstørrelsen til følge. Skybrudsanlægget sikrer håndboldhallen mod indtrængning af regnvand ved skybrud fra omkringliggende arealer. I tørvejr kan bassinet benyttes til boldspil med plads til to 3-mands fodboldbaner og tilskuerpladser på trin og kanter i bassinet. Etableringen af anlægget har således givet både skybrudsikring og skabt et nyt udendørsareal til sportsaktiviteter. Anlæg vedr. klimasikring konteres på hovedkonto 1 og ligger således uden for kommunernes anlægsramme.

Tingbjerg Bibliotek og Kulturhuse er et nyt kombineret kulturhus og bibliotek. Husets 1.450 m² rummer bibliotek, mødelokaler, café, værksteder, særligt rum til børn og en sal til koncerter og andre arrangementer. Tingbjerg Bibliotek og Kulturhus er bygget og ejet af Københavns Kommune samt boligselskaberne fsb og SAB.

Fornyelsen af Amagerbrogade er færdig, og gaden blev indviet ved det store juleoptog d. 24. november 2018. Omkring 1,5 km af Amagerbrogade har fået et markant løft for at forbedre forholdene for cyklister, fodgængere og buspassagerer. Fornyelsen af Amagerbrogade skal desuden styrke handelslivet og øge oplevelsen af at være i gaden. Omdannelsen af Amagerbrogade fra Christmas Møllers Plads til Englandsvej/Øresundsvej har givet nye bredere fortove og cykelstier og flere regulerede fodgængerkrydsninger. Der er kommet flere bænke og affaldsspande, og gaden er blevet grønnere med plantningen af 96 nye træer. Ved næsten alle busstop er der i stedet lavet busperroner for at øge trafik-sikkerheden, så passagererne ikke skal stå af og på bussen direkte på cykelstien

Sidst er Alfred Nobels Bro blevet indviet for fodgængere og cyklister i 2018. Broen forbinder de to nye bydele Teglholmen og Enghave Brygge. Broen er designet med havnens længste bæk på 70 meter langs den sydvestlige side, hvor man kan sidde og nyde havnen og havnemiljøet i det nye Sydhavn. Alfred Nobels Bro fuldender Havneringens 13 km lange rute igennem 12 forskellige byområder i København.

Øvrig drift (overførsler mv.)

Størstedelen af udgifterne på området vedrører overførselsindkomster og kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet. Samlet viser regnskabsresultatet for 2018 et mindreforbrug til øvrig drift på 728 mio. kr. i forhold til det vedtagne budget.

I oversigten nedenfor fremgår de hovedområder, der indgår i øvrigt drift (overførsler mv.). Områderne under øvrig drift er i høj grad lovbestemte og efterspørgselsstyrede indsatser, hvorfor de ligger uden for servicerammen. En stor del af udgifterne på området er således afhængig af udviklingen i

konjunkturerne. Det samlede resultat viser et mindreforbrug på 847 mio. kr. i forhold til vedtaget budget, hvilket afspejler de gunstige konjunkturer i 2018. I forhold til korrigeret budget viser regnskabet et mindreforbrug på 183 mio. kr.

Øvrig drift på hovedområder

(Mio. kr.)	Regnskab 2017 (2017 pl)	Vedtaget budget 2018	Korrigeret budget 2018	Regnskab 2018	Afvigelse korrigeret budget	Afvigelse vedtaget budget	Afvigelse i pct. (vedtaget budget)
Overførselsindkomster	6.670	6.966	6.577	6.442	135	525	7,5%
- herunder A-dagpenge	1.742	1.633	1.703	1.656	47	-23	-1,4%
- herunder fleksjob, ledighedsydelse og seniorjob	737	420	374	357	17	64	15,2%
- herunder førtidspensioner	1.266	1.332	1.278	1.295	-17	37	2,7%
- herunder kontanthjælp mm.	2.266	2.411	2.085	2.009	76	402	16,7%
- herunder sygedagpenge	660	710	638	633	5	77	10,8%
- herunder ressourceforløb mm.		460	498	492	7	-32	-6,9%
Beskæftigelsestilbud og ressourceforløb	428	540	518	508	9	32	5,9%
Boligsikring og boligydelse	459	465	466	461	5	4	0,9%
Forsyningsområdet	-29	47	21	43	-22	4	8,9%
Indtægter fra den centrale refusionsordning	-183	-167	-191	-190	-2	23	-13,5%
Introduktionsprogrammer og danskundervisning	34	120	92	60	33	61	50,5%
Kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet	1.855	2.010	1.982	1.960	22	50	2,5%
Sociale ydelser	97	122	122	119	3	3	2,5%
Tjenestemandspension	204	202	202	204	-2	-2	-1,1%
Ældreboliger	23	33	28	25	3	8	23,1%
Øvrige	57	72	48	50	-2	21	29,9%
I alt	9.617	10.410	9.864	9.682	183	728	7,0%

* Hovedområdet Øvrige består primært af personlige tillæg, daghøjskoler og erhvervsgrunduddannelserne.

Overførselsindkomsterne udgør en betydelig del af driften med et budget på ca. 7,0 mia. kr. Kommunerne har ansvaret for forsørgelsesydelse til kommunens ledige, herunder forsikrede ledige, kontanthjælpsmodtagere, syge-dagpenge-modtagere og førtidspensionister. I 2018 er den sæsonkorrigerede bruttoledighed i Københavns Kommune faldet fra 5,1 pct. ultimo 2017 til 4,7 pct. ultimo 2018. Bruttoledigheden på landsplan har været svagt faldende fra 4,2 pct. til 4,0 pct. i samme periode. Københavns Kommune følger dermed udviklingen på landsplan og har yderligere en svag aftagende overledighed i forhold til resten af landet i 2018.

Ses regnskab 2018 i forhold til 2017 er de samlede nettoudgifter til overførselsindkomster faldet fra 6.670 mio. kr. i 2017 til 6.442 mio. kr. i 2018. Set i faste priser har der således været et fald i udgifterne til overførselsindkomster på 4,6 pct. fra 2017 til 2018, som primært kan henføres til et fald i udgifterne til kontanthjælp.

Regnskabsresultatet vedrørende overførselsindkomster viser et samlet mindreforbrug på 525 mio. kr. i forhold til vedtaget budget, som primært kan henføres til et mindreforbrug på 402 mio. kr. vedr. kontanthjælp. Udviklingen skyldes især et lavere niveau af ydelsesmodtagere end forventet. Samtidig har der været et mindreforbrug på sygedagpenge på 77 mio. kr. og et merforbrug på A-dagpenge på ca. 23 mio. kr. ift. vedtaget budget.

Københavns Kommune har generelt færre førtidspensionister end på landsplan. Kun ca. 2,5 pct. af befolkningen i alderen 16-66 år modtager førtidspension i Københavns Kommune mod ca. 5,5 pct. på landsplan. I løbet af 2018 er en lang række sager om tilkendelse af førtidspension blevet gennemgået, hvilket har medført en stigning i tilgangen til førtidspension. Antallet af nytilkendelser er således mere end fordoblet fra 423 personer i 2017 til 884 personer i 2018. Afgangen fra førtidspension oversteg dog tilgangen, hvormed der samlet set har været en nedgang i antallet af førtidspensionister i 2018. Denne udvikling afspejler sig i regnskabet for 2018, hvor der har været et mindreforbrug på 37 mio. kr. i forhold til vedtaget budget. I forhold til korrigeret budget er der dog et merforbrug til førtidspensionsområdet på 17 mio. kr.

Set i faste priser er udgifterne til kontanthjælp faldet med 303 mio. kr. fra 2017 til 2018 svarende til et fald på 13,1 pct. Faldet kan tilskrives, at der er afsluttet flere kontanthjælpsforløb end der er påbegyndt, samtidig med at antallet af påbegyndte forløb er faldet. I 2018 er den gennemsnitlige varighed af et kontanthjælpsforløb faldet med ca. 2 pct. i Københavns Kommune sammenlignet med 2017, mens den gennemsnitlige varighed er uændret på landsplan.

Også udgifterne til Sygedagpenge og A-dagpenge er faldet set i faste priser. Udgifterne til sygedagpenge er faldet med 40 mio. kr. svarende til et fald på 5,9 pct., mens udgifterne til A-dagpenge er faldet med 121 mio. kr. svarende til et fald på 6,8 pct. Det faldende udgiftsniveau kan henføres til faldende antal sygedagpengemodtagere, samt at antallet af dagpengemodtagere i 2018 gennemsnitligt har været lavere end i 2017. Det aftagende antal dagpengemodtagere kan til dels tilskrives et fald i antallet af akademikere (opgjort som fuldtids-personer), der modtager dagpenge.

Med et budget på lige knap 2 mia. kr. er kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet et af de større områder under øvrig drift. Der har over en årrække været stor budgetusikkerhed på området, men fra 2015 blev budgettet som noget nyt lagt på baggrund af Københavns Kommunes egen prognose, der tager højde for den demografiske udvikling i Københavns Kommune, og evt. forventet merproduktivitet i regionen (ift. aftaleniveau), hvilket har reduceret afvigelserne på området betydeligt. Fra 2016 har der dog været udfordringer på området sfa. implementeringen af IT-systemet Sundhedsplatformen på Region Hovedstadens hospitaler, hvilket har påvirket regnskabsresultaterne i de følgende år, hvorfor regnskabsresultatet i 2017 er lavere end i resultatet 2018.

Den 1. januar 2018 trådte en ny aldersdifferentieret model for kommunal medfinansiering desuden i kraft, hvilket har betydet, at en lang række kommuner har oplevet store økonomiske udfordringer på området i 2018. Københavns Kommune har ikke oplevet udfordringer, da der budgetlægges efter egen prognose, der tager højde for både den demografiske fordeling og udvikling samt evt. merproduktivitet i Region Hovedstaden. Regnskabsresultatet viser et samlet mindreforbrug på området på 22 mio. kr. ift. korrigeret budget. Mindreforbruget kan henføres til faldende udgifter til medfinansiering af indlæggelser i psykiatrien.

²Bruttoledigheden omfatter registrerede ledige samt aktiverede dagpengemodtagere og arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere.

Finansielle poster

Københavns Kommune har i lighed med tidligere år nedbragt den langfristede gæld. Indregnes gælden i kommunens selskaber, har Københavns Kommune dog en betydelig og voksende gæld.

Finansielle indtægter og udgifter

Københavns Kommune har i 2018 haft et nettooverskud på 288 mio. kr. i driftsresultat på de finansielle poster vedrørende renteindtægter og -udgifter samt kursgevinster. Dette er højere end i regnskab 2017, hvor overskuddet blev opgjort til 165 mio. kr.

Kommunens renteindtægter inkl. udbytte m.v. udgør i alt 198 mio. kr. i 2018. Heraf udgør udbytte fra kommunens investeringsforening 161 mio. kr. Omvendt udgør renteudgifterne samlet 35 mio. kr. i 2018. En stor del af renteudgifterne kan henføres til "afsavnsrenter" vedr. for meget opkrævet ejendomsskat.

Realiserede nettokursgevinster er i 2018 opgjort til i alt 125 mio. kr., og udgøres af provision vedr. garanti for lån til kommunens selskaber på 48 mio. kr., og af pristalsregulering af tilgodehavende vedr. bygning af Nordhavnsvejen på i alt 77 mio. kr.

Likvide aktiver

Kommunens likvide aktiver består, foruden bankindestående/kassekredit og kontanter, af obligationer og af indskudsbeviser i den investeringsforening, som Københavns Kommune etablerede i 2007. Likviderne er af hensyn til sikkerhed og afkast hovedsageligt anbragt i investeringsforeningsbeviser og i danske realkreditobligationer med lav rentefølsomhed. Forskydninger i likviditetsbeholdningen,

som følge af mønsteret i kommunens betalinger, udjævnes over kommunens kassekredit, der ved behov kan suppleres af muligheden for repo-belåning af obligationsporteføljen, jf. den kommunale lånebekendtgørelse.

Kommunens likviditet var ultimo 2018 på 9.737 mio. kr., hvilket er en stigning på 1.212 mio. kr. i forhold til ultimo 2017. Stigningen kan overvejende henføres til mindreforbrug i 2018 og til modtagelse af tilgodehavende fra By & Havn ifm. byggeri af Nordhavnsvejen og tilhørende afgreningskammer.

Den gennemsnitlige likviditet hen over året har været på ca. 12,1 mia. kr. Størstedelen af kommunens likvide aktiver er allerede disponeret til anlægsprojekter, fremtidige betalinger og andre indsatser i kommende år. Kun en lille del af Københavns Kommunes likvide aktiver er således reelt frie midler.

Størstedelen af Københavns Kommunes likviditet er placeret i kommunens investeringsforening. Investeringsforeningen udbetalte i 2018 et udbytte på i alt 161 mio. kr., som er indregnet i driften (det udgiftsbaserede regnskab) i regnskab 2018. Der har dog også været urealiserede kurstab ifm. den negative udvikling på finansmarkederne i 4. kvartal 2018 – og særligt i december 2018. Det samlede afkast i 2018 har således været på -106 mio. kr., svarende til et afkast på -1,02 pct. Dette urealiserede kurstab indregnes på balancen, og medfører en nedregulering af kommunens egenkapital.

Afkast på likvide aktiver

(Mio. kr.)	Ultimo saldo	Afkast/ rente	Afkast/ rente (i pct.)
Investeringsforeningen ⁽¹⁾	10.673	-106	-1,02%
Realkreditobligationer ⁽²⁾	895	-2	-0,24%
Benchmark – Nationalbankens Indskudsbevisrente ⁽³⁾	-	-	-0,65%

⁽¹⁾ Ultimo saldoen består af både frie indskudsbeviser 10.267 mio. kr., og deponerede indskudsbeviser 406 mio. kr.

⁽²⁾ Realkreditobligationer består af "korte" danske realkreditobligationer med lav rentefølsomhed.

⁽³⁾ Benchmark – Til sammenligning er Nationalbankens indskudsrente i 2018 anført.

Lavere langfristet gæld

Københavns Kommune har et mål om at afdrage ca. 200 mio. kr. årligt på den langfristede gæld. I 2017 blev den langfristede gæld reduceret med 199 mio. kr. Fra 2014 til 2018

har kommunen nedbragt sin langfristede gæld med knap 1,2 mia. kr.

Langfristet gæld

(Mio. kr.)	2014	2015	2016	2017	2018
Kommunekredit	1.881.457	1.676.754	1.485.255	1.377.843	1.182.027
Langfristet gæld vedrørende ældreboliger	253.722	241.227	231.923	220.997	216.108
Realkredit	147.464	96.248	97.430	16.058	21.158
Selvejende institutioner med overenskomst	61.306	46.228	40.276	9.807	12.092
Anden langfristet gæld	13.193	21.389	20.657	14.645	8.839
Langfristet gæld i alt	2.357.142	2.081.847	1.875.540	1.639.351	1.440.224

Københavns Kommune er, med en langfristet gæld på 2.310 kr. pr. indbygger i 2018, blandt de kommuner, der har den laveste gæld. Indregnes den gæld som kommunens selska-

ber har jf. koncernbalancen, er den samlede gæld dog ganske betydelig. 'Koncerngæld' pr. indbygger udgør således 78.504 kr. i 2018.

Koncernregnskab

Københavns Kommune som koncern omfatter udover den almene kommunale virksomhed en række datterselskaber, hvor Københavns Kommunes ejerandel udgør 50 pct. eller derover af virksomheden. Københavns Kommune har i lighed med tidligere år valgt at opstille en frivillig koncernbalance, der afspejler hele koncernens aktiver og passiver, som supplement til kommunens egen balance, der alene indeholder ejerandelens værdi. Selskaberne, der er konsolideret, er: HOFOR-koncernen (KK-ejerandel 100 pct. inkl. minoritetsinteresser), Udviklingsselskabet By & Havn I/S (95 pct.), Centralkommunernes Transmissionsselskab I/S (69 pct.), Amager Ressourcecenter (63,8 pct.), Metroselskabet I/S (50 pct.), Arena CPHX P/S (50 pct.), Hovedstadens Beredskab (79,7 pct.), Københavns Kommunes Solcelleselskab ApS (100 pct.). Andre selskaber optræder som kapitalandele. Der er korrigeret for væsentlige indbyrdes gældsforhold kommunen og selskaberne imellem, således at disse elimineres, herudover er der ikke foretaget eliminerings.

Koncernegenkapitalen afviger primært fra Københavns Kommunes egenkapital, fordi selskaberne er indregnet på baggrund af selskabernes foreløbige regnskab 2018 i koncernbalancen, mens de i Københavns Kommunes balance er medtaget med endeligt regnskab 2017, jævnfør budget og regnskabssystemets kriterier.

Koncernbalancen viser, at Københavns Kommune har en balancesum på i alt 131,8 mia. kr., hvilket er en stigning på 8,7 mia. kr. i forhold til 2017.

På aktivsiden er der sket en stigning i materielle anlægsaktiver, primært som følge af kommunens og selskabernes store anlægsinvesteringer under igangværende arbejde. Dertil kommer en stigning i omsætningsaktiver primært som følge af en stigning i likvide beholdninger.

På passivsiden er et væsentligt punkt ved koncernbalancen, at kommunen direkte og indirekte, det vil sige gennem datterselskaberne, har en langfristet gæld på 72,2 mia. kr., hvoraf kommunen hæfter for 48,9 mia. kr. Gælden er optaget til finansiering af selskabernes anlægsaktiver, for eksempel metroen i København og HOFORs investeringer i vand, varme og spildevand. Den langfristede gæld er fra 2017 til 2018 steget 6,1 mia. kr. Da kommunen som følge af selskabernes retsform og/eller som følge af eksplicit garantistillelse hæfter for gælden, vil Økonomiforvaltningen også fremover arbejde på risikostyringen af denne eksponering. By & Havns, HOFORs og Metroselskabets gæld udgør alene 87 pct. af den samlede gæld. Det skal hertil bemærkes, at gælden forventes at stige yderligere i takt med anlæggelsen af de nye metrolinjer, byggemodningen af Nordhavnen og skybrudssikringen af København.

¹ Københavns Kommunes Solcelleselskab ApS er et nyt selskab, der blev dannet pr. 4. juli 2017

Koncernbalance

(1.000 kr.)	Ultimo 2017	Ultimo 2018	Udvikling 2017-2018
Grunde	20.190.168	20.106.138	-84.030
Bygninger	14.066.794	13.911.996	-154.798
Tekniske anlæg	31.141.776	30.512.143	-629.633
Inventar	207.894	210.828	2.935
Aktiver under opførelse	19.791.296	26.894.507	7.103.211
Materielle anlægsaktiver	85.397.928	91.635.612	6.237.685
Immaterielle anlægsaktiver	1.630.926	1.642.002	11.076
Immaterielle anlægsaktiver	1.630.926	1.642.002	11.076
Aktier og andelsbeviser m.v.	399.460	578.995	179.535
Andre langfristede tilgodehavender	11.353.342	12.418.903	1.065.561
Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomheder	-219.865	-65.204	154.661
Finansielle anlægsaktiver	11.532.937	12.932.694	1.399.757
Anlægsaktiver i alt	98.561.791	106.210.309	7.648.518
Omsætningsaktiver: Varebeholdninger	155.910	188.187	32.277
Omsætningsaktiver: Fysiske anlæg til salg	65.731	60.407	-5.323
Omsætningsaktiver: Tilgodehavender	8.843.651	9.188.246	344.595
Omsætningsaktiver: Værdipapirer (Pantebreve)	5.443.959	5.302.038	-141.921
Likvide beholdninger	10.032.086	10.841.252	809.166
Omsætningsaktiver i alt	24.541.337	25.580.131	1.038.793
AKTIVER I ALT	123.103.128	131.790.439	8.687.311
Egenkapital i KK	4.445.685	6.654.971	2.209.286
Minoritetsinteressers ejerandel	3.816.716	4.059.243	242.527
Hensatte forpligtigelser	39.645.513	40.375.311	729.798
Langfristet gæld	66.076.274	72.175.729	6.099.455
Gæld vedr. finansielt leasede aktiver	11.191	13.329	2.139
Langfristede gældsforpligtelser	66.087.465	72.189.059	6.101.594
Nettogæld vedrørende fonds, legater, deposita	82.840	119.464	36.624
Kassekredit	21.830	0	-21.830
Kortfristet gæld til staten	248.510	149.023	-99.487
Skyldige feriepenge	893	0	-893
Kortfristet gæld i øvrigt	8.753.678	8.243.369	-510.309
Kortfristede gældsforpligtelser	9.024.910	8.392.392	-632.518
Gæld i alt	75.195.214	80.700.914	5.505.700
PASSIVER I ALT	123.103.128	131.790.439	8.687.311

Regnskab

Alle tabeller i regnskabsdelen vises i løbende priser.

Tabel 1- Udgiftsbaseret regnskab

	(1.000 kr. i løbende priser)	Regnskab 2017	Vedtaget budget 2018	Korrigeret budget 2018	Regnskab 2018	Udvikling 2017-2018
	Skatter	30.163.562	31.813.315	31.844.615	31.880.731	1.717.169
	Tilskud og udligning	8.016.634	7.145.846	6.584.392	6.708.903	-1.307.731
NOTE 1	Indtægter	38.180.196	38.959.161	38.429.007	38.589.634	409.438
	Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	933.449	1.129.487	957.304	961.746	28.297
	Transport og infrastruktur	372.160	253.564	299.912	241.997	-130.163
	Undervisning og kultur	5.001.999	5.495.005	5.132.089	5.241.310	239.312
	Sundhedsområdet	952.272	995.801	998.057	984.883	32.610
	Sociale opgaver og beskæftigelse	12.528.334	13.281.115	12.805.472	12.736.758	208.424
	Fællesudgifter og administration m.v.	4.583.633	4.004.952	4.885.687	4.679.548	95.915
	Serviceudgifter	24.371.847	25.159.924	25.078.521	24.846.242	474.395
	Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	0	32.770	28.715	25.527	25.527
	Undervisning og kultur	45.041	39.063	43.263	40.064	-4.978
	Sundhedsområdet	1.855.017	2.009.711	1.981.984	1.959.677	104.661
	Sociale opgaver og beskæftigelse	7.542.065	8.083.545	7.587.077	7.409.439	-132.626
	Fællesudgifter og administration m.v.	203.629	197.891	202.000	202.789	-840
	Overførsler m.v.	9.645.752	10.362.980	9.843.039	9.637.495	-8.256
	= Driftsresultat før finansiering	4.162.597	3.436.257	3.507.448	4.105.896	-56.701
	Renteindtægter inkl. udbytte	186.619	133.897	206.746	197.950	11.330
	Renteudgifter	-54.476	-60.422	-56.476	-35.129	19.347
	Realiseret kursgevinst/tab, netto	32.742	42.191	125.491	124.997	92.254
	Finansielle poster, netto	164.886	115.666	275.761	287.818	122.932
	= Resultat af ordinær driftsvirksomhed	4.327.483	3.551.924	3.783.209	4.393.714	66.231
	Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	511.716	674.077	711.196	569.486	57.770
	Transport og infrastruktur	766.453	591.833	502.108	534.408	-232.045
	Undervisning og kultur	1.566.440	1.386.099	1.797.053	1.536.783	-29.657
	Sundhedsområdet	6.864	9.763	4.153	3.411	-3.453
	Sociale opgaver og beskæftigelse	335.744	356.883	413.321	332.020	-3.724
	Fællesudgifter og administration m.v.	292.427	-118.557	-183.296	325.691	33.264
	Bruttoanlægsudgifter	3.479.643	2.900.097	3.244.535	3.301.798	-177.845
	Samlede anlægsindtægter	703.215	935.995	572.366	502.930	-200.285
	Anlægsudgifter	2.776.428	1.964.102	2.672.169	2.798.868	22.440
	= Resultat af det skattefinansierede område	1.551.055	1.587.822	1.111.040	1.594.846	43.791
	Overførsler m.v. (indtægter - udgifter)	28.994	-46.867	-21.153	-44.132	-73.126
	Anlæg (indtægter - udgifter)	-15.384	-192.514	-98.829	-113.720	-98.335
NOTE 2	Forsyning	13.610	-239.381	-119.982	-157.852	-171.461
	= RESULTAT I ALT	1.564.665	1.348.440	991.058	1.436.995	-127.670

Tabel 2 – Balance

	(1.000 kr. i løbende priser)	Ultimo 2017	Ultimo 2018	Udvikling 2017-2018
	Grunde	5.717.626	5.777.875	60.249
	Bygninger	13.055.409	12.908.262	-147.148
	Tekniske anlæg	264.461	248.951	-15.510
	Inventar	19.204	15.094	-4.109
	Aktiver under opførelse	1.901.049	2.660.610	759.561
	Materielle anlægsaktiver	20.957.749	21.610.792	653.043
	Immaterielle anlægsaktiver	8.517	477	-8.040
	Immaterielle anlægsaktiver	8.517	477	-8.040
NOTE 3	Aktier og andelsbeviser m.v.	7.123.360	6.951.416	-171.945
NOTE 4	Andre langfristede tilgodehavender	10.854.251	9.087.382	-1.766.869
	Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomheder	-219.865	-65.204	154.661
NOTE 5	Finansielle anlægsaktiver	17.757.747	15.973.593	-1.784.153
	Anlægsaktiver i alt	38.724.013	37.584.862	-1.139.151
	Omsætningsaktiver: Varebeholdninger	25.521	34.459	8.938
	Omsætningsaktiver: Fysiske anlæg til salg	59.796	54.472	-5.323
	Omsætningsaktiver: Tilgodehavender	2.905.933	2.809.930	-96.003
	-herunder tilgodehavender hos staten	679.981	571.532	-108.449
	-herunder kortfristede tilgodehavender i øvrigt	2.225.951	2.238.398	12.446
	Omsætningsaktiver: Værdipapirer (Pantebreve)	21.638	40.877	19.239
NOTE 6	Likvide beholdninger	8.524.895	9.736.518	1.211.622
	Omsætningsaktiver i alt	11.537.784	12.676.257	1.138.473
	AKTIVER I ALT	50.261.797	50.261.119	-677
NOTE 7	Egenkapital	5.041.314	5.490.670	449.357
NOTE 8	Hensatte forpligtigelser	38.970.236	39.513.655	543.419
NOTE 9	Langfristet gæld	1.636.660	1.439.895	-196.766
	Gæld vedr. finansielt leasede aktiver	2.691	329	-2.361
	Langfristede gældsforpligtelser	1.639.351	1.440.224	-199.127
	Nettogæld vedrørende fonds, legater, deposita	82.864	119.464	36.600
	Kassekredit og byggelån	21.830	0	-21.830
NOTE 10	Kortfristet gæld til staten	248.510	149.023	-99.487
	Skyldige feriepenge	893	0	-893
	Kortfristet gæld i øvrigt	4.256.800	3.548.083	-708.716
	Kortfristede gældsforpligtelser	4.528.032	3.697.106	-830.925
	Gæld i alt	6.250.247	5.256.794	-993.453
	PASSIVER I ALT	50.261.797	50.261.119	-677

Tabel 3 – Finansieringsoversigt

(1.000 kr.)	2018
Likvide beholdninger primo året	8.524.895
Årets resultat	1.436.995
Afdrag på gæld	-200.256
Øvrige finansforskydninger:	
Tilgodehavender hos staten	108.449
Kortfristede tilgodehavender i øvrigt	101.871
Langfristede tilgodehavender	972.937
Kortfristet gæld til pengeinstitutter (byggekredit)	-21.830
Kortfristet gæld til staten	-82.342
Kortfristet gæld i øvrigt	-864.682
Værdireguleringer af likvide aktiver	-259.934
Andre reguleringer	20.414
Øvrige finansforskydninger i alt	-25.116
Likvide beholdninger ultimo året	9.736.518

Noter

Note 1 – Indtægter fra skatter, tilskud og udligning

(1.000 kr. i løbende priser.)	2017	2018
Kommunal indkomstskat	23.874.139	25.282.013
Selskabsskat	1.285.078	1.467.702
Anden skat på visse indkomster	227.792	236.690
Grundskyld	3.711.354	3.702.596
Anden skat på fast ejendom	1.065.199	1.191.731
Skatter i alt	30.163.562	31.880.731
Udligning og generelle tilskud	5.879.851	4.638.726
Udligning og tilskud vedr. udlændinge	352.392	337.572
Kommunalt bidrag til regionerne	-79.164	-81.840
Særlige tilskud	1.854.958	1.826.071
Tilbagebetaling af refusion af købsmoms	8.596	-11.626
Tilskud og udligning	8.016.634	6.708.903
Skatter, tilskud og udligning i alt	38.180.196	38.589.634

Note 2 – Forsyningsvirksomhed

Området er omfattet af "hvile i sig selv"-princippet, hvilket indebærer, at området over en årrække ikke må oppebære hverken overskud eller underskud.

Note 3 – Aktier og andelsbeviser

(1.000 kr. i løbende priser)	2017	2018
HOFOR Forsyning Holding P/S	10.109.398	10.436.224
Metroselskabet I/S	-631.768	-747.384
Centralkommunernes Transmissionsselskab I/S	494.522	413.206
I/S Amager Ressourcecenter	359.305	103.511
Arena CPHX P/S	92.456	101.995
I/S Vestforbrænding	177.298	189.235
Hovedstadens Beredskab I/S	71.092	55.232
Udviklingsselskabet By & Havn I/S	-3.568.215	-3.645.283
Andre selskaber (under 10 mio. kr. hver)	19.272	44.679
I alt	7.123.360	6.951.416

Note 4 – Andre langfristede tilgodehavender

(1.000 kr.)	2017	2018
Tilbagekøbsrettigheder	2.767.294	2.573.219
Deponeringer*	5.245.415	5.181.805
Landsbyggefonden**	-	-
Tilgodehavende vedr. Nordhavnsvej	1.190.475	23.385
Øvrige langfristede tilgodehavender	1.149.843	1.308.973
I alt	10.353.028	9.087.382

*Københavns Kommune har i 2008 besluttet årligt at indskyde egenkapital i Københavns Energi (nu: HOFOR) svarende til selskabets udgifter til renten og fra 2012 også garantiprovision på et lån, selskabet har optaget i Kommunekredit, og hvis provenu er anvendt til at afdrage kommunens tilgodehavende i selskabet. Kommunen har deponeret de modtagne obligationer, svarende til et beløb på 4.775 mio. kr.

**Den nominelle værdi af indskud i Landsbyggefonden m.v. beløber sig til 1.950.503.192 kr.

Note 5 – Tilskudsdeklarationer

Københavns Kommune har ud over de bogførte tilgodehavender på balancen retten til at modtage gevinsten ved salg af 25 ejendomme med tilskudsdeklarationer, der indeholder

2.658 lejligheder. De 21 ejendomme er ejet af andelsboligforeninger, og de øvrige fire er private udlejningsejendomme. Det er ikke muligt at opgøre værdien heraf.

Note 6 – Likviditet

(1.000 kr. i løbende priser)	2017	2018
Kontante beholdninger	9.023	3.513
Indskud i pengeinstitutter m.v.	-739.663	-1.429.102
Investerings- og placeringsforeninger	7.886.530	10.266.819
Realkreditobligationer	1.369.005	895.288
Likvide aktiver i alt	8.524.895	9.736.518

Note 7 – Egenkapital (1000 kr.)

(1.000 kr.)	
Egenkapital 31.12.2017	5.041.314
Primokorrektion egenkapital vedr. materielle aktiver	40.384
Egenkapital 01.01.2018	5.000.929
+/- udvikling i modposter til takstfinansierede aktiver	20.011
+/- udvikling i modposter til selvejende institutioners aktiver	-11.600
+/- udvikling i modposter til skattefinansierede aktiver	680.936
+/- udvikling i modposter til reserve for opskrivning	-
+/- udvikling i modpost for donationer	-
+/- udvikling på balancekontoen	93.452
+/- resultat ifølge regnskabsopgørelsen	1.436.995
+/- direkte posteringer på hovedkonto 9	-1.343.543
+/- regulering vedrørende forsyningsvirksomhedernes finansielle resultat	-154.661
+/- regulering af aktiver og indskud i selskaber m.v.	-206.778
+/- regulering vedrørende hensatte forpligtelser, herunder pension	-543.419
+/- regulering vedrørende tilbagekøbsrettigheder	-538.006
+/- indskud i Landbyggefonden, tilbageført	-67.399
+/- direkte posteringer på hovedkonto 9 i øvrigt	166.721
Årets bevægelser på balancekontoen i alt	489.741
Egenkapital 31.12.2018	5.490.670

Note 8 – Hensatte forpligtelser

Kommunens hensatte forpligtelser på 39.513 mio. kr. udgøres af:

- Hensættelser til tjenestemandspensioner på 37.866 mio. kr.
- Hensættelser til arbejdsskader på 89 mio. kr.
- Hensættelser til byfornyelseslån på 1.623 mio. kr.

Note 9 – Langfristet gæld

(I 1.000 kr. i løbende priser)	2017	2018
Kommunekredit	1.377.843	1.182.027
Langfristet gæld vedrørende ældreboliger	220.997	216.108
Realkredit	16.058	21.158
Selvejende institutioner med overenskomst	9.807	12.092
Anden langfristet gæld	14.645	8.839
Langfristet gæld i alt	1.639.351	1.440.224

Note 10 – Københavns Kommunes regnskabspraksis

Københavns Kommune aflægger regnskab i henhold til gældende lovgivning og inden for retningslinjerne fastlagt i Budget- og regnskabssystem for kommuner.

Regnskabet aflægges indeholdende alle indtægter og udgifter, forskydninger i de finansielle balanceposter samt statuskonti. I regnskabet indgår endvidere udgifter, indtægter, aktiver og gæld vedrørende de selvejende institutioner, som kommunen har driftsoverenskomst med og som dermed økonomisk er en del af den kommunale virksomhed.

God bogføringsskik

Kommunens bogføring foretages i overensstemmelse med god bogføringsskik, reglerne i Budget- og regnskabssystem for kommuner samt øvrige relevante forskrifter.

Drifts- og anlægsregnskabet – Indregning af indtægter og udgifter

Københavns Kommune anvender transaktionstidspunktet som grundlag for registrering af indtægter og udgifter. I regnskabsopgørelsen indregnes indtægter så vidt muligt i indtjeningsåret. Hovedreglen er, at alle udgifter, der vedrører året, indregnes hvis disse er faktureret.

Foreligger der en fuldstændig opgørelse af faste tilbagevendende udgifter, og er der tale om et område med særlige lovkrav eller krav i forhold til hjemtagelse af statsrefusion, kan der ske periodisering af udgiften.

Sondring mellem drift og anlæg

Københavns Kommune følger de autoriserede forskrifter i Budget- og Regnskabssystem for kommuner, hvorfor kontinuitetsprincippet er gældende i regnskabet. Sondringen mellem drift og anlæg laves på baggrund af kommunens bevillingsregler og fastlægges ved budgettildelingen.

Præsentation af balancen

Balancen viser kommunens aktiver og passiver henholdsvis ultimo regnskabsåret og ultimo året før. Balancen er udarbejdet i overensstemmelse med de formkrav der er anført i Budget- og regnskabssystem for kommuner.

Materielle anlægsaktiver

Københavns Kommune indregner som udgangspunkt kun materielle aktiver, som indgår i den kommunale serviceproduktion og har en kostpris på over 100.000 kr.

Internt oparbejdede, immaterielle aktiver kan ikke værdiansættes pålideligt og aktiveres ikke.

Ikke-operative aktiver (f.eks. arealer anskaffet til rekreative, naturbeskyttelses- eller genopretningsformål) og infrastrukturelle aktiver aktiveres ikke, dette gælder f.eks.:

- Parker, strande m.v.
- Veje og anden infrastruktur.
- Kunstværker, historiske samlinger m.v.

Afskrivningsgrundlag m.v.

Afskrivningsgrundlaget er kostpris, eventuelt med fradrag af forventet scrapværdi efter afsluttet brugstid, såfremt denne er væsentlig. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. Negative scrapværdier – hvilket f.eks. er udgifter til bortskaffelse/reetablering – skal kun registreres i anlægsmodulet som en note.

Med hensyn til kostpris er der nedenstående tilføjelse:

- Grunde og bygninger anskaffet før den 1. januar 1999 værdiansættes til seneste offentlige vurdering før januar 2004. Disse bygninger afskrives over den fulde afskrivningsperiode fra 1. januar 2004. Grunde afskrives ikke.
- Helhedsrenoveringer indregnes med 100 pct. af udgifterne.

Der foretages ikke afskrivning på følgende aktiver:

- Aktiver under udførelse
- Grunde
- Grunde og bygninger bestemt til videresalg.

Grunde og bygninger bestemt til videresalg skal fremgå af en særskilt regnskabspost under omsætningsaktiver, når der både foreligger en administrativ beslutning om, at de

pågældende grunde og bygninger skal sælges, og disse ikke længere indgår i den kommunale serviceproduktion.

Forbedring og vedligeholdelse

Forbedringsudgifter sidestilles med anskaffelser, mens vedligeholdelsesudgifter anses som driftsudgifter. Forbedringsudgifter i form af tilbygninger og udvidelser registreres sammen med det oprindelige aktiv i anlægsmodulet.

Afskrivninger

Der foretages lineære afskrivninger baseret på Økonomi- og Indenrigsministeriets vurdering af aktivernes forventede maksimale restlevetid:

- Administrationsbygninger, beboelsesejendomme m.m. 50 år.
- Øvrige bygninger til serviceformål (skoler, daginstitutioner m.m.) 30 år.
- Tekniske anlæg i øvrigt 20-50 år.
- Maskiner og parkeringskældre 15 år.
- Specialudstyr 10 år.
- Transportmidler 5-8 år.
- Inventar, herunder computere, IT- og Av-udstyr 3-10 år.
- Investeringer til indretning i lejede lokaler samt installationer i disse skal afskrives over lejeaftalens varighedsperiode, dog max. 10 år.
- Immaterielle aktiver maksimalt 10 år. Levetid fastsættes efter konkret vurdering af det enkelte aktiv.

I øvrigt anvendes de af Økonomi- og Indenrigsministeriet og KL udmeldte vejledende levetider for specifikke aktiver.

Op- og nedskrivninger

Opskrivninger foretages som udgangspunkt ikke. Derimod foretages der nedskrivninger, når der indtræffer en objektiv konstaterbar hændelse, der resulterer i en varig forringelse i kvalitet, kapacitet eller fremtidig økonomisk nytte af aktivet.

Finansielt leasede aktiver

Leasing af aktiver af finansielle årsager, hvor hovedstolen udgør mindst 100.000 kr., optages både som et anlægsaktiv og som en finansiell forpligtelse. Indregning og måling sker efter de af Økonomi- og Indenrigsministeriet udmeldte retningslinjer, herunder beregning af nutidsværdi for anlægget og kapitaliseret restforpligtelse.

Finansielle anlægsaktiver – Værdipapirer og kapitalandele

Børsnoterede obligationer, investeringsbeviser og aktier måles til dagsværdi (kursværdi) på balancedagen. Ikke-børsnoterede kapitalandele/værdipapirer måles til andel af indre værdi i henhold til senest godkendte årsrapport for pågældende selskab tillagt Københavns Kommunes indskud i eller udlodning fra selskabets egenkapital. Værdiregulering af værdipapirer sker via egenkapitalen. Realiserede tab og gevinster opgøres som forskellen mellem salgssum og bogført værdi pr. seneste 1. januar og registreres via resultatopgørelsen.

Omsætningsaktiver

Varebeholdninger

Der sker registrering af varebeholdninger, når værdien overstiger 1 mio. kr. Herudover indregnes varebeholdninger, hvis der årligt sker væsentlige forskydninger i lagerstørrelsen, og lagerets værdi overstiger 100.000 kr. Varebeholdninger måles til kostpris efter FIFO-princippet.

Grunde og bygninger til videresalg

Grunde og bygninger til videresalg indregnes til kostpris fratrukket akkumulerede afskrivninger eller nettorealiseringsværdi såfremt denne varigt ligger væsentligt under kostprisen fratrukket akkumulerede afskrivninger.

Tilgodehavender

Tilgodehavender opgøres som udgangspunkt til kostpris, dvs. til nominel værdi og værdireguleres ikke i det udgiftsbaserede regnskab. Der foretages afskrivninger, når der er konstaterbare tab, dvs. beløbet er uerholdeligt. Værdien af Københavns Kommunes langfristede tilgodehavende vedrørende tilbagekøbsrettigheder er opgjort ud fra summen af de aktuelle frikøbsbeløb for hver enkelt ejendom på balancedagen. Frikøbsbeløbet beregnes ved tilbagediskontering med en realrente på 2 pct. p.a. (2018) af kommunens forventede provenu ved tilbagekøbet – opgjort som forskellen mellem den seneste offentlige ejendomsvurdering fratrukket det tinglyste tilbagekøbsbeløb. Dog gælder det for tilbagekøbsrettigheder vedrørende almene boligselskaber, at disse optages som eventualrettighed.

Værdipapirer

Omfatter pantebreve som indregnes til dagsværdi (kurs) på balancedagen.

Egenkapital

I egenkapitalen er også indeholdt modposten for aktiverne hos de selvejende institutioner, som kommunen har indgået driftsoverenskomst med.

Hensatte forpligtigelser

Forpligtigelser indregnes i balancen, når kommunen på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtigelse, som resultat af en tidligere begivenhed, og det er sandsynligt, at afviklingen heraf vil medføre et træk på kommunens økonomiske ressourcer, og der kan foretages en pålidelig beløbsmæssig måling af forpligtigelsen.

Tjenestemandspensionsforpligtelser

Kommunens nettoforpligtelser til tjenestemandspensioner og lign. er opgjort i henhold til Økonomi- og Indenrigsmini-

steriets regelsæt i Budget- og Regnskabssystem for kommuner. Kravet heri er, at der minimum hvert 5. år foretages en aktuarberegning; kommunens forpligtelse blev aktuarberegnet ved regnskabet for 2018.

Fratrædelsesbeløb ved åremålsansættelser

Optages til nominel værdi i overensstemmelse med indgåede aftaler. Der laves ikke nye åremålsansættelser i kommunen.

Tabslån

Kommunens nettoforpligtelse, opgjort som kommunes andel (50 pct.) af restgælden på byfornyelselån med 100 pct. offentlig ydelsesstøtte, optages som en hensat forpligtelse.

Langfristede gældsforpligtigelser

Langfristet gæld er optaget med restgælden på balancetidspunktet.

Kortfristet gæld

Kortfristet gæld optages med restværdien på balancetidspunktet.

Feriepengeforpligtigelsen indgår ikke i kommunens regnskabsaflæggelse.

Noter til driftsregnskab og balance

Der udarbejdes noter til henholdsvis driftsregnskab og balance i det omfang, der er krav om noteoplysning, samt hvor det giver mening.

KØBENHAVNS KOMMUNE

Rådhuset
1599 København V
Telefon 3366 3366
www.kk.dk